

Återrapportering av klimatmiljonen 2019

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2018-12-12, § 274, att tilldela medel från klimatmiljonen 2019 för att genomföra åtgärder som bidrar till att uppfylla Hanninge kommuns klimat- och energistrategi till följande förvaltningar och projekt.

- Tornberget tilldelades 400 tkr för att utreda utformningen av en luftsluss som är anpassad till förskoleverksamheters behov och förutsättningar.
- Utbildningsförvaltningen, kommunala förskolor, tilldelades 240 tkr för att genomföra ett projekt (Elagenterna) för att öka kunskapen och väcka lusten hos barn och pedagoger att spara på energi.
- Tornberget tilldelades 150 tkr för att genomföra ett projekt som syftar till att minska elanvändningen från verksamheterna i Tornbergets fastigheter.
- Tornberget tilldelades 150 tkr för att genomföra ett projekt för att öka kunskapen om hur stor energiförbrukningen är i tillagningsköken i förskolor och skolor och hur den kan minskas genom olika insatser.
- Kultur- och fritidsförvaltningen, område central, tilldelades 60 tkr för att möjliggöra cykelkurser vid Torvalla för att få fler unga och vuxna att lära sig cykla i Hanninge

Kommunstyrelsen beslutade 2017-11-27, § 303, att tilldela medel från klimatmiljonen 2018. Följande projekt använde inte hela den tilldelade summan under 2018 och återrapporeras därför tillsammans med klimatmiljonen 2019.

- Stadsbyggandsförvaltningen, trafikenheten, tilldelades 700 tkr för att anställa en projektledare för hållbart resande.

- Utbildningsförvaltningen, restaurangskolan Riksäppet, tilldelades 60 tkr för att skapa en tydlig klimatprofil på restaurangskolan, och äldreförvaltningen.

- Äldreförvaltningen, Brandbergens hemtjänst, tilldelades 100 tkr för inköp av en långsamgående elbil.

Förvaltningarna har redovisat hur de tilldelade medlen har använts under 2019. En sammanfattning av redovisningarna ges nedan.

Förvaltningarnas redovisning

Tornberget tilldelades 400 tkr från klimatmiljonen 2019 för att utreda utformningen av en luftsluss som är anpassad till förskoleverksamhetens behov och förutsättningar. Syftet med projektet är att fångat upp de särskilda behov som förskoleverksamheter har, ta fram förslag på olika anpassningar av nuvarande luftslussar samt ta fram olika tekniska lösningar/modeller och rekommendationer kring utformning av "den fungerande förskoleslussen" som ska användas vid nyproduktion. Projektet har genomförts genom en extern konsult som har besökt huvuddelen av Tornbergets

förskolor. Slutsatsen av utredningen är att anledningen till att dagens luftslussar inte fungerar är att man upplever att den inre dörren är ett hinder som är i vägen. Ofta är det relativt tunga dörrar, vilket gör att de upplevs än mer i vägen. Som en följd av detta har projektet lett till att entréerna i de kommande konceptförskolorna har ritats om så att de är bättre anpassade till förskolornas verksamhet. För befintliga förskolor är slutsatsen att en ombyggnad av luftslussarna blir väldigt kostsam. Projektet har identifierat att en mer kostnadseffektiv lösning vore att hitta en invändig lösning. Den typ av "lättdörr" som projektet identifierat behov av har inte hittats på marknaden. Det ursprungliga projektupplägget har därför kompletterats med att även inkludera framtagning av en "lättdörr". Prototypen som ska tas fram i projektet är en "draperidörr", som till skillnad från en traditionell dörr alltid är stängd men som barn och vuxna enkelt kan passera. När prototypen är framtagen ska den installeras i en befintlig förskola. Därefter ska lösningen utvärderas och om den faller ut väl användas i en större omfattning. En slutrapport av projektet, inklusive utvärdering av framtagen prototyp på alternativ lättdörr beräknas kunna levereras till sommaren 2020.

Utbildningsförvaltningen, kommunala förskolor, tilldelades 240 tkr för att genomföra ett projekt för att öka kunskapen och väcka lusten hos barn och pedagoger att spara på energi. Syftet med projektet är att minska energiförbrukningen i det kommunala förskolebeståndet genom beteendeförändringar.

Projektet har blivit försenat på grund av personalförändringar och att flera andra stora projekt har pågått inom förskolan under 2018 och 2019. Projektet kommer att påbörjas i januari 2020 och pågå fram till årets slut. Projektet kommer att genomföras i samarbete med Dramatoriet som kommer att genomföra "Energiagenterna", ett upplevelsebaserat hållbarhetskoncept initierat av Sisab som består av en tioveckorsutbildning som riktar sig till förskolans femåringar och deras pedagoger.

Tornberget tilldelades 150 tkr för att genomföra ett projekt som syftar till att minska elanvändningen från verksamheterna i Tornbergets fastigheter. Bakgrunden till projektet är att i flera av Tornbergets äldre fastigheter kan man inte särskilja hur mycket el som brukaren gör av med i sin verksamhet (verksamhetsel) från hur mycket el som går åt för driften av fastigheten (fastighetsel). Projektet genomförs genom att installera separat mätning av verksamhetselen för att kunna se hur mycket el som brukaren gör av med.

Projektet innefattar även en informationsinsats för att öka energimedvetenhet i verksamheten och på så sätt minska energianvändningen. Projektet har blivit försenat på grund av flera personalförändringar som berört projektgruppen.

Projektet beräknas vara klart i sin helhet under slutet av 2021. Identifiering av lämpliga byggnader för installation av mätare pågår. Därefter ska mätningen pågå under ett års tid. En slutrapport av projektet beräknas kunna levereras innan utgången av 2021.

Tornberget tilldelades 150 tkr för att genomföra ett projekt för att öka kunskapen om hur stor energiförbrukningen är i tillagningsköken i förskolor och skolor och hur den kan minskas genom olika insatser. Tornberget ansökte om ytterligare medel för projektet i Klimatmiljonen 2020 för att finansiera mätutrustning, då de uppgav att de hade underskattat både kostnaden för mätare och behovet av mätning av de enskilda maskinernas energi- och vattenförbrukning. Tornberget valde att inte påbörja projektet då inga medel avsattes för klimatmiljonen för 2020. Medel från klimatmiljonen har inte betalats ut.

Kultur- och fritidsförvaltningen, område central, tilldelades 60 tkr för att möjliggöra cykelkurser vid Torvalla för att få fler unga och vuxna att lära sig cykla i Hanninge. Bakgrunden till projektet var att i kommunens resvaneundersökning så uttrycker Hanningeborna resvägarna i kommunen utifrån bilens perspektiv och inte fotgängarens eller cyklistens. Många ungdomar och nyanlända kan heller inte cykla. Detta begränsar resurssvagas möjligheter att röra sig inom kommunen. Projektet har genomförts genom inköp av 15 cyklar, inklusive hjälmar och lås. Cyklarna finns på plats vid Torvalla att användas av Cykelfrämjandet, andra föreningar eller kommunala verksamheter. I samarbete med Cykelfrämjandet har två nybörjarkurser i cykling genomförts. Cyklarna kommer tillgängliggöras även för andra grupper ex skolklasser, fritidsgårdar och övriga föreningar. Detta ska göras tillsammans med Föreningsbyrån.

Stadsbyggandsförvaltningen, trafikheten, tilldelades 700 tkr för att anställa en projektledare för hållbart resande. Syftet med projektet är att öka färdmedelsandelarna för gång, cykel och kollektivtrafik genom att uppmuntra till att testa att resa hållbart. Projektet, Smarta resval, har sträckt sig över två år och kommer att avslutas under våren 2020. Flera aktiviteter genomfördes 2019 med syfte att främja ett hållbart resande, där huvudmålgrupp var kommunens medarbetare. Ett urval av aktiviteterna presenteras nedan. Två testresenärsprojekt genomfördes i samarbete med Nobina med syfte att få vanebilister att testa kollektivtrafiken. Vårens testresenärsprojekt resulterade i att 16 % av bilisterna fortsatte att åka kollektivt efter projektets slut. Höstens projekt är under uppföljning. En gång-, löpning- och cykelutmaning för medarbetare genomfördes under både våren och hösten. 53 % av deltagarna åkte vanligtvis bil någon eller alla dagar i veckan innan utmaningen och 33 respektive 21 % (vår respektive höst) uppgav att de ändrade sina resvanor efter det att utmaningen var avslutad. En kartläggning av kommunens utsläpp, kostnader för tjänsteresor samt en resvaneundersökning bland kommunens anställda har även genomförts. Kartläggningen och resvaneundersökningen är sammanställda i en rapport som visar på potentialen för Hanninge kommun att öka andelen hållbara resor bland medarbetarna. I syfte att underlätta för kommunens att på ett systematiskt sätt arbeta med beteendepåverkande aktiviteter framöver och att bidra till

beslutade mål och strategier kring hållbara resor och transporter tas en färdplan fram under våren 2020.

Utbildningsförvaltningen, restaurangskolan Riksäppet, tilldelades 60 tkr för att skapa en tydlig klimatprofil på restaurangskolan, och äldreförvaltningen. Projektet innebär att låta elever få möjlighet att på olika laborativa sätt odla grönsaker och örter med ett hydroponisk vattenodlingssystem och samtidigt odla traditionellt i pallkrage och växthusodling. Syftet med projektet är att generera nya idéer och inspirera skolverksamhet att vara ambassadörer och förebilder för hälsosammare grön klimatsmart mat. Projektet försenades på grund av resursbrist och slutfördes under våren 2019. Projektet har genomförts genom olika fortbildningsinsatser för lärarna för bland annat vegansk matlagning. Under våren 2019 gavs elever möjlighet att odla laborativt med traditionell pallkrage samt hydroponisk vattenodling, vilket har vidgat elevernas perspektiv kring odling.

Äldreförvaltningen, Brandbergens hemtjänst, tilldelades 100 tkr för inköp av en långsamtgående elbil. Syftet med åtgärden är att ersätta ordinarie bilar i närområdet. Projektet har försenats och elbilen levererades till Brandbergens hemtjänst först i slutet av november 2018. Elbilen har använts under hela 2019 för kortare resor som t.ex. handling till kund och kvällstid för scheman till kunder som inte är allt för långt ifrån kontoret och har då ersatt resor med bensinbil. Elbilen har varit ett uppskattat komplement till verksamhetens

bensinbilar då den är lättanvänd och man upplevt att den lättare tar sig fram där det är trångt.

Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen anser att förvaltningarna använt de tilldelade medlen i enlighet med de avsedda ändamålen.

Tornberget projekt om att utreda utformningen av en luftsluss som är anpassad till förskoleverksamhetens behov och stadsbyggandsförvaltningens projekt om hållbart resande kommer att slutredovisas första halvåret 2020. Tornberget projekt om att minska elanvändningen från verksamheterna i Tornbergets fastigheter är försenat och projektet beräknas vara klart i under slutet av 2021. Även utbildningsförvaltningens projekt om att öka kunskapen och väcka lusten hos barn och pedagoger att spara på energi är försenat och en slutrapport bedöms kunna levereras i december 2020. Dessa förvaltningar bör komplettera sin redovisning till kommunstyrelseförvaltningen under 2020 samt för Tornbergets del även vid slutet av 2021.

Tornbergets projekt om att öka kunskapen om hur stor energiförbrukningen är i tillagningsköken i förskolor och skolor och hur den kan minskas genom olika insatser har inte genomförts. Medel från klimatmiljonen har inte betalats ut.